هەڵبژاردن، بە بندیواری پەرلەمانتاران و گیرفان پڕکردنی سەرانی پارتەکان دەبێت! ... ئاشتی ئیبراهیم ئەفەندی

لە ساڵی ٢٠٠٣ەوە تا ئەمڕۆ، پارت و لایەنە سیاسییەکانی کورد، بەشداری هەڵبژاردنەکانی عیراقییان کردووە و چەند پۆستێکی باڵایان هەبووە لە بەغداد. ئەم ئەزموونە، بە گەلەکەمان، چەند ڕاستییەکی بە بەڵگەی بینراو و بیستراو سەلماندوە، کە ئەویش ئەویە، بوونی ئەندام و لایەنگری پارتە کوردییەکان لە بەغداد، هیچ دەستکەوتەکی نیشتمانی و نەتەوەی، بە کورد مسۆگەر نەکردوە، بەڵام بە سەرانی قەوارە سیاسییەکان و پارتە کوردییەکان لە پێش هەڵبژاردن و دوای هەڵبژاردن، دەستکەوتی ماددیی هەبووە، وەکو،

یەکەم، بڕە پارەی پێش هەڵبژاردن،

هەر قەوارەیەکی سیاسی، کە بە گوێرەی یاسای عیراقی، ناوی خۆی تۆمارکردبێت و بەشدار بوو بێت لە هەڵبژاردنەکانی عیراق، بۆ پرۆسەی هەڵبژاردن و بانگەشە، پارەیەکی دیاریکراوی بۆ خەرج کراوە، لە لایەن حکومەتی عیراقەوە. ئەو پارەیە، پێش هەڵبژاردنەکان، لە ژێر دەسەڵاتی کەسایەتی یەکەمی نێو ئەو پارتانە بووە و بڕیاردەر بووە، لەوەی کە چەند و چۆن، ئەو پارەیە خەرج بکرێت، چەندی لێ تەرخان بکرێت بۆ مەبەستە ڕاستقینەکە و چەندی لێ لاببرێت.

دووەم، پارەی دوای هەڵبژاردن،

دوای هەر هەڵبژاردنێک، بە گوێرەی ژمارەی کورسی براوە، حکومەتی عیراق بڕە پارەیەکی دی، تەرخان کردوە بۆ قەوارە سیاسییەکان، کە چۆتە خزێنەی حزبەکان یان خەزێنەی سەرانی پارتەکان. ئەوەی پێویستە بوترێت نرخی یەک کورسی پەرلەمانی عیراق پارەکەی زیاترە لە نرخی یەک کورسی پەرلەمانی کوردستان.

سێیەم، پەرلەمانتار و بندیوار و خواردنی موچەی ٤٠ پاسەوان،

کاندیدی دەرچووی هەر لایەنێک، بێگومان ئەو کەسانە بوون، کە سەرانی پارتەکان، بڕیاریان داوە، پێشوەخت کاریان بۆ بکرێت لە نێو رێکخستنەکانیان و لە نێو جەماوەر، بۆ دەرچواندنیان لە هەڵبژاردنەکان، وەک ئیمتیاز، پۆستی پەرلەمانی عیراقیان وەرگرتووە و بوون بە توتی سەرانی پارتەکانیان، بەرامبەر بە بوون بە خاوەنی مووچەی باڵا کە لە سەرەتادا ٦٠٠٠ هەزار، دۆلاری ئەمریکی بوو لە مانگێکدا، دواتر بوو ١٠ یان ١٢ هەزار دۆلاری ئەمریکی، لە دوای ئەوە ئەو پارەیە هەندێکی لێ کەم کرایەوە.
لە سەرەتادا، حکومەتی عیراق بۆ هەر پەرلەمانتارێک موچەی”٤٠” پاسەوانی خەرج دەکرد. پەرلەمانتار، ئەو پارەیەی وەردەگرت، بەڵام مافی ئەوەی هەبوو، کە بڕیار بدا چەند پاسەوان دابمەزرێنیت، لە یەکەوە تا چل. پەرلەمانتارەکان ئەو پارەیان وەردەگرت و لە بنی باخەڵیان دەنا، تەنیا یەک یان دوو یان سێ پاسەوانیان دادەمەزراند. بۆ کوردییەکەی ئەو پەرلەمانتارانەی کە باسی یاسا و دەستوریان دەکرد لەهۆڵی پەرلەمان، خاوەن بندیوار بوون! دوای تەواوبوونی خولی پەرلەمان، پەرلەمانتار دەبوو بە خاوەن پارەی خانەنشینی باڵا، گەلێک کەس هەن دوای بوونیان بە خانەنشینی پەرلەمانتار، وازیان لە پارتەکەیان هێناوە! ئەم دیاردەیە زۆر زەقە و لە نێو هەموو پارتەکاندا بە ئاشکرا دەبینرێت بە تایبەتی لە نێو (گۆڕان و ینک)، تەنیا لە نێو پارتی کەمە، بەهۆی ئەوەی ئەندامەکانی ئەوان، زیاتر دەترسان تیڕۆڕ بکرێن!
بەشداری پارتە کوردییەکان، وەرگرتنی پۆستی باڵا لە بەغداد، بە ئەندامەکانیان، بە میللەتی کورد هیچ دەستکەوتێکی ماددی، مەعنەوی نەبووە، تەنیا ئەوە نەبێت، ئەو پۆستە باڵایانە، بوون بە مایەی گیرفان پڕکردن و بوار رەخساندن بە دزی کردن، نمونە، “هۆشیار زێباری” لە پۆستەکەی دەرکرا، بەهۆی دزی کردن. بە دەیان کەسی تر کە سەر بە پارتەکانی دین، لە بەغداد خەریکی دزی بوونە و ئێستا بوون بە میلۆنێر. سەرەڕای ئەوانەش، گەلێک لەوانەی چوونەتە بەغداد، دەستیان لەگەڵ لایەنی شیعە یان سونە تێکەڵ کردوە، یان بوون بە ماستاوچی فڵانە سەرکردە و فیسارە سەرکردەی شیعە. وەرای ئەوەش، ڕوویداوە کە هەر کاتێک جەماوەری بەغداد ویستبێتیان بە بەبێ رێزیەوە پەرلەمانتارە کوردکانیان ڕاو ناوە!

هەنوکە، دوای ڕەتبوونی چەند خولێک، لە بەشداری کورد لە پەرلەمانی عیراق و وەرگرتنی پۆستی باڵا لە بەغداد، سەرەڕای ماڵوێرانی و

شەڕی دژ بە داعش، برسیەتی و قاتوقڕی و نەبوونی موچە، حەشد و سوپای عیراقی، هێرشیان هێنا بە سەر کوردستان، بە دەیان خەڵکیان شەهید کرد، ئاڵای کوردستانیان خستە ژێر پێستاڵەکانیان، کەرکوکیان داگیر کرد، دەستیان کردوە بە تەعریب و دەرکردنی کورد لەو ناوچە کێشە لەسەرەکان، نەهێشتنی هیچ هێزێکی چەکداری کورد لە نێو کەرکوک، تا دەگات بەوەی، پارتە کوردییەکان دەسەڵاتی ئەوەیان نییە بە پارێزگاری کردن لە بارەگاکانیان، پاسەوان و چەکداری کوردییان هەڵبەت! هەروها حکومەتی ناوەند، وەک پارێزگایەک چاو لە شارە کوردییەکانی دی وەک هەولێر و سلێمانی دەکات، نەک وەک هەرێمێکی سەربەخۆ! ئەگەر چاوسوورکردنەوەی ئەمریکا نەبوایە، ئێستا حەشد، سەردار و حاکمی یەکەم بوو لە کوردستان. وێرای ئەو بارودۆخە و ئەو ئەنجامانە، پارتە کوردییەکان، میدیا و تۆڕە کۆمەڵایەتییەکانیان، سەرقاڵە کردوە بە زەرورەت و گرنگی بەشداری کورد لە هەڵبژاردنەکانی عیراق گوایە ئەو بەشداری کردنە دەبێتە هۆکاری دەستکەوتی نیشتمانیی و نەتەوەیی بۆ کورد!
بەشداری کورد، بە ماوەی ١٥ساڵ لە پەرلەمانی عیراق و وەرگرتنی پۆستی باڵا لە بەغداد، لە دەستکەوتی شەخسی و تایبەتی بەولاوە، هیچی تری لێ شین نەبووە بۆ میللەتەکەمان. ئەو ئەزموونە دەوڵەمەندە و واقیع و سروشتی پارت و سەرکردە کوردەکان و عەقڵیەتی دەسەڵاتدارانی عیراق و ئیران، پێمان دەڵێت, بەشداری پارتە کوردییەکان, لەو هەڵبژاردنەش, تەنیا بە هەڵخەڵەتاندنە و لە گیرفان پڕ کردنی کەمێک کەس بەولاوە، هیچی تری بۆ میللەتەکەمان لێ شین نابێت. ڕۆژگاریش لە ئایندەیێکی نزیکدا، دەبێت بە سەنگی مەحەکی ڕاستیی ئەو بۆچوونە!